

کودکم حسود است، چه کنم؟!

پای صحبت
مادران

اشاره

صفحه‌ی «پای صحبت مادران»، صفحه‌ی مشاوره‌ی مجله با مادران است. در این صفحه، به پرسش‌های مادران و نیز مریبان مراکز پیش‌دبستانی درباره‌ی کودکان پاسخ می‌دهیم. هم‌چنین، پای صحبت مادران و نیز مریبان می‌نشینیم و از آن‌ها درباره‌ی کوچک‌ترها می‌شنویم. در شماره‌ی قبل از شما مخاطبان مجله خواسته بودیم، پرسش‌های خود را به نشانی پست دفتر مجله ارسال کنید. در این ارتباط، چند پرسش به دفتر مجله واصل شد که در شماره‌ی حاضر، پرسش یکی از مادران و پاسخ آن را در پی آورده‌ایم.

سردبیر

پرسش

? احساس می‌کنم فرزند چهارساله‌ام حسود است و تحمل برنده شدن و موفقیت دوستانش را ندارد. چه کنم?
? آیا سن خاصی برای حسادت وجود دارد و این احساس پیش از دبستان هم به وجود می‌آید?
? چه دلالی برای شکل‌گیری آن وجود دارد و چه‌طور می‌توانم این حسادت را در فرزندم از بین ببرم؟ واکنش‌های او مرا نیز ناراحت و اذیت می‌کند.
ح.م - از اصفهان

پاسخ

مادر عزیز، سلام!

قبل از هر چیز، با احترام به احساس شما به خاطر دقت در حالات روانی و واکنش‌های رفتاری کودکان، لازم می‌دانم برای پاسخ به سؤال خوب شما عرض کنم، اصولاً در سن ۲ تا ۶ سالگی، کودکان احساس حسادت را تجربه می‌کنند. حسادت احساسی است نشان‌دهنده‌ی اهمیت و قوت چیزی مهم و به‌ویژه تأثیرگذار در زندگی کودک که فکر می‌کند ممکن است از او گرفته شود و به دیگری داده شود. این گرایش و تمایل قوی که مرکز توجه و عامل واکنش‌های متفاوت او نسبت به دیگر کودکان می‌شود، ممکن است ابتدا به اشکال گوناگون کلامی و حتی با تأیید بزرگ‌ترها بیان شود؛ مثل:

- من بهتر از تو نقاشی می‌کشم.

- پدرم می‌تواند پدر تو را بزند.

- من می‌توانم تا تریلیون بشمارم.

- من می‌توانم توپ را بیشتر و بهتر از هر کس دیگری توی دنیا پرتاب کنم.

کودکان هم‌چنین احساس حسادت خود را به شیوه‌های فیزیکی و بدنی نیز بیان می‌کنند. ممکن است رقیب خود را با پا بزنند و با او درگیر شوند و حمله کنند، گاز بگیرند و نیشگون بگیرند. یا حتی ممکن است احساسی **مبالغه‌آمیز و دروغین** نسبت به رقیب خود پیدا کنند، به صورتی که ابتدا تمایل خوب خود را به بازی کردن با او نشان دهند و وانمود کنند مراقبش هستند و نسبت به او مهربان، ولی در عمل با او به خصومت بپردازند. دلیل این اعمال متناقض و مبالغه‌آمیز این است که می‌ترسند خشونت اولیه، به تنبیه و یا تأیید نشدن توسط مربی و فرد بزرگ‌تر بینجامد.

یکی دیگر از راه‌های بیان حسادت، برگشت‌پذیری به رفتارهای کودکان و ناپخته است؛ مثل بچگانه صحبت کردن و یا تقاضای غیرمنطقی برای دریافت توجه از دیگران. البته دلایل دیگری نیز ممکن است وجود داشته باشند که باید ریشه‌یابی شوند. به اختصار باید گفت، ما بزرگ‌ترها هرگز نباید اجازه دهیم کودکان این احساس را پیدا کنند که بهترین راه جلب توجه و مورد محبت واقع شدن، «اول شدن» و «بهترین شدن» است. آن‌ها باید به آن‌چه دارند قانع باشند و بدون توجه به این که شکست می‌خورند و یا برنده می‌شوند، به تلاش و کوشش تشویق شوند. ما نیز به‌عنوان بزرگ‌تر، نباید مقایسه‌های غیراصولی بین کودکان را دامن بزنیم و آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کنیم.

مادر عزیز، توجه به نکات زیر را برای جلوگیری از مقایسه‌های غیراصولی و دامن زدن به رقابت‌های ناسالم بین کودکان، پیشنهاد می‌کنم:

۱. در همه حال، در برابر واکنش‌های رفتاری کودک صبور باشید و محبت و مهربانی پیشه کنید.

۲. با کودکان به شیوه‌ی رقابتی برخورد نکنید. علاقه‌ی جزئی و کلی خود را نسبت به کودک در مقایسه با دیگری نشان ندهید. کودک خود را به‌عنوان نمونه‌ی کاملی از خوبی، کمال و برتری برای پیشرفت دیگران مثال نزنید. این امر باعث رقابت نادرست و حسادت‌ورزی خواهد شد.

۳. اطمینان حاصل کنید که در فعالیت‌های گوناگون و طی روز، چه در مهد کودک و کودکانستان و چه در خانه، فرصتی ویژه برای ابراز وجود سالم هر کودک وجود دارد. هر کودکی ممکن است از این که دیگری را مورد محبت زیاد قرار می‌دهید و کانون توجه شماست، به شدت حسادت بورزد.

۴. رقابت‌های افراطی را کاهش دهید. اگرچه کودکان باید آگاه شوند که زندگی سراسر موفقیت و پیشرفت مداوم نیست، ولی شکست‌های مکرر نیز ممکن است آن‌ها را ضعیف و بی‌ارزش کند. بنابراین سعی کنید، کودکان خود را از نظر عاطفی و روانی به‌صورت مناسب تغذیه کنید تا بتوانند در مقابل شکست و ناکامی مقاومت نشان دهند و در فرایند باطل موفقیت‌های رقابتی ناسالم و حسادت قرار نگیرند.

برای شما در امر فرزندپروری و رعایت حقوق کودک در برخورداری از مادر و مربی آگاه، آرزوی موفقیت می‌کنم.